

ЧУДАК ИЗ СЕЈАНИЦЕ

Касне летње ноћи у наш дом на Мејанама забасоа је чудан сват. Изгледао је некако прозукло; сувоњав а висок, умашћене дуге косе, с дворогом брадицом, а светлих дечачких очију које од свакога измаме поверење. Хаљетак на њему беше издрпан, просењен и окрпљен, са безброј нашивених закрпа и џепова у којима је држао сијасет непотребних дрангулија.

Одмах је казао, да је сморен од пута, а ваља му још толико прећи до Власине, куда се наканио, јер је чуо да тамо, у некаквом језеру, или живом блату, пребива Вавадон, опасни водени дух, који, забављајући се за свој грош, људима чини разна неваљалства. Е, он се зарекао, да ће да га нађе и укроти, а ако устреба, и смлати својим оружјем и справама за мучење, које је стално уза се пртио у надексаним сепетима на бангавом коњићу.

И није хтео да заноћи у кући, добро му је, вели, и у штали, заправо на сену у плевњи, где увек губер нађу ненадани гости и конаџије, као што је досад свукуд друмовао, јер је од дугога хода излоканим цадама сав прашњав, па ће се, кад стигне до прве реке, ако их још буде било на путу до Власине, добро насапуњати и умити; а не буде ли их, онда му свакако предстоји хватање у коштац с том рогатом немани у води, јер ако то чудо чује да он долази, сигуран је да неће смети да га дочека на сувом, на обали, у метликама, но ће се још дубље загњурити у бездан, а њему остаје да га тамо, по дубинама, тражи и гони, па се, тек онда, до миле воље избања. Зато је, тако издалека, и приметнуо силесију справа, двогубих сечива, бодежа и дрангулија које не воли да показује, јер његов непријатељ би баш то и желео да сазна, а онда, залуду му труд и потезање на тако далек пут.

Дахтао је као пас од вечерње оморине на клупи пред кућом, мрморећи деди разлоге свог чудног одметништва од породице у Сејаници. А онда је, као понукан нечим важним, повикао у ту пуну ноћ осути звездама:

– Чудовишту се, једном, мора стати на пут!

– Чуо сам да се тамо бућка, гњура и ваљушка некаква ала или аждаја што зобље стоку и чобане, кад огладни, а не – Вавадон! – чујемо како му, испод гласа, одвраћа одважно деда.

– Не, стари, ја сам пошао на Вавадона, а за ту алу или аждају, што велиш, ни једним уветом нисам чуо.

– Е, богами, опаснија је та ала тамо од твог Вавадона, и људе прво треба спасавати од ње, а с Вавадоном тек видети шта је. Има и добрих духова, па нека су мало, да кажем, и несташни! – није давао деда да му гост потцени језерску аждају.

– Ако је тако – рекао је онда помирљиво чудак, а очи му играху као некаква црна сунца на уљу – онда имам најмање два посла. Јер за аждају се нисам ни спремао, а неспремног ме свакако нећете пустити на друм.

И остао је још коју недељу да се припреми за сусрет с аждајом. Од деде је узајмио ужад и синцире којима се обавијају балвани кад се извлаче из шумских алуга, уз то и две гвоздене рогуље, а онда је отишао до Наска Раките, ковача, где је, после два дана избивања, преко рамена заметнуо лемезњак са железним вршком и кијак попут топуза, с ексерима у глави. Сабирао је по Чобанцу огледала и срчу од којих је градио скаламерију која помоћу сунца, одсјаја и сочива треба да заслепи и завара водену неман и у најдубљим језерским мртвајама.

За све то време обедовао је код нас, али не у кући, као сва чељад, но на вајату, под стрехом, седећи на карима гвоздене запреге.

– Да ми је оваквих араба и пар вранаца – напунио бих ја том алом канате и дотеглио је овамо, да народ зине од чуда! – уздисао је.

А онда, пре но што ће кренути у окршај с алама из Власинског језера, пожелео је и печено срце на жару од нашег најгрлатијег петла Јаробана који га је, својим развученим кукурикањем, редовно будио у зору.

– Зар ћеш најбољег певца дати?! – стали смо да преклињемо dedu да нам сачува певца. Нема речи, волели смо га!

– Ма, да му испунимо жељу – рекао је помирљиво он – да нам не урекне поље: жетва стасава ових дана, па долази вршидба! А, не дај Боже, да се не врати! Ако га ала у води смота! Нека му је певац – арлија!

Тако је чудак из Сејанице добио, не само срце од Јаробана на жару, за којим је пола фамилије жалило, него и јадац, и цигерицу, и карабатак и добро посркао супу с резанцима, па кад се окрепио, наједном се сетио да нам ода голему тајну.

– Да знате – рекао је – да се не зачудите ако чујете, ја сам онај што је ухватио моћну Нирдалу!

Нисмо знали шта је то, да ли дивља жена, звер или неман, па смо, због свог незнања, покуњено ћутали.

– А где си је ухватио? – најзад га је питао деда.

– У Качару! – рекао је одважно. – У најдубљем амбису!

Качар је велика и дубока шума изнад Клисуре, пуна литица и понора, у коју је ретко ко из Чобанца смео да зађе, из страха да се не загуби, суноврати у бездан, или пострада од звериња и свакојаке немани.

Погледали смо га са знатижељом, али и са зебњом да можда не мисли да, уз помоћ својих голицавих прича, код нас остане до Божића. Лако му је смишљати, кад је појео срце нашег дивног петла и омастио браду чорбом од таране.

Но, њему као да не беше право због сумњичавих погледа, па нам се у брке нацери:

– Не верујете, а?! – процеди кроз браду и дохвати се својих окрпљених цакуљина, стаде по њима да премеће. Развеза једну врећу од кострети, те, из замашног смотуљка, извуче шарену змијску кошуљицу.

– Ово је њена премена! Невестињско рухо! Стигао сам на сам дан венчања! Нисам јој дао да се уда, иначе би накотила море других Нирдала – немани, змија и гуштера.

И те последње вечери пред пут у окршај с власинским алама, сан га је био ухватио рано у оном леглу, у плевњи.

Али, негде пред поноћ, појаве се жетвари из Дикаве, који нам сваке године посврше поље, те их после вечере деда, као и минулих лета, смести у плевњу, заборавивши при том да помене како у кутку, испод дирека, већ има једног чудног намерника. Полегају они, кад после неког часа иза својих леђа зачују непознати шум и некакво соптање. Најстарији од њих, у страху, дограби мачку, која је дремала поред њега, те је зафрљачи у угао одакле је долазио онај грозоморни глас. Шчепа мачка чудака за лице и браду, а овај, огребан канцама, ђипи иза сна и стане на сав глас викати:

– Удри, Нирдало! Печи ме! Кидиши! Шта чекаш, немани?!

Престраве се жетеоци, поскачу, изјуре из плевње на гувно, а за њима чудак у ритаму, витлајући некаквом брадвом и вичући:

– Удри, Нирдало! Насрни, сотоно!

Урлао је и викао у свом бунилу, машући опасним сечивом по мраку, бранећи се од невидљиве напасти.

Начинила се гунгула. Тарапана. И породица се избудила, те по мраку, с фењером, једва се ствар разјаснила и слегла.

Узбуђен, чудак из Сејанице и не дочека разданак, но опреми кљусе, притегну сепете и бисаге, и подвеза опанке, те крену пут Власине, а жетвари оклепаше косе и изоштрише српове, па зарана у поље.

Узалуд смо се, те јесени, надали да се Романским друмом за Клисуру врене чудак из Сејанице, да нам покаже бар папак, копито, шапу, зуб, пипак, или, можда, и главу оне аждаје, можда рог воденог бика или неки други доказ да је укротио макар Вавадона, да више не стрепимо.

А можда је продужио Знепољем, за Крајиште и Пчињу, у друга места, која су у опасности од разних наказа и немани, често људском оку невидљивих, а којих је још толико на овом свету.